

בס"ד ז' שבט ה'תשע"ד
 הדלקת נרות - 16:41
 צאת השבת - 17:33
 רבנו תם - 18:05
 לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

שנה ארבע עשרה - עלון מס' 703
 @ ניתן להקדיש את העלון ואו שיעורי הלויין לרפואה, ברכה והצלחה, לפרנסה טובה, זיווג הגון, זרע בר קיימא או להבדיל לע"י יקיריכם.
 משרדי מערכת העלון: 08-9437333, 054-7743834

אברהם יגל

לע"י בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

פפטידיון: "בשנת מות" (ישעיה ו')

פרשת יתרו

מענייני הפרשה:
 יתרו מצטרף לעם ישראל.
 יתרו מציע למשה למנות שרי אלפים ושרי מאות.
 משה מקבל את הצעת יתרו וממנה שופטים.
 הכנת העם לקראת מעמד הר סיני.
 מעמד הר סיני וקבלת עשרת הדברות.
 איסור עשיית אלוקי כסף ואלוקי זהב.
 "וישמע יתרו כהן מדין חותן משה" (י"ח א')
 יש להבין מדוע נקראת הפרשה כולה על שמו של יתרו? ונראה לומר שחז"ל רצו להעמידנו בזה על ערכה וחשיבותה של הכרת הטוב, להנציח את החסד אשר עשה יתרו עם משה וישראל, ויחד עם זה להודיע קבל עם, שכל התורה כולה על כל פרטיה ודקדוקיה תלויה ועומדת על מדה זו של הכרת טובה שהיא מחייבת אותנו להכיר בטובתו ויתברך ועל ידי כך לקיים את מצוותיו. (נטפי מים)
 "אחר שילכהיה" (י"ח ב')
 רבי יהודה אמר שפטרה בגט ורבי אלעזר המודעי אמר במאמר. לפי מה שמבואר במסכת זבחים (ק"ב) שניטלה הכהונה ממושה וניתנה לאהרן. רבי יהודה סובר שניטלה ממנו לגמרי ולא שימש רק בימי המילואים, לכן מותר לו להחזיר גרושה אפילו שגירשה בגט. אבל רבי אלעזר סובר שהוא נשאר כהן ורק מזרעו ניטלה הכהונה. לפיכך אי אפשר לומר בגט אלא במאמר.
 "אני חותנך יתרו בא אליך" (י"ח ו')

פסטידיון:
 "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים" למה ויהי ויהי, פעמיים לשון צער? אלא, ויהי הראשון לשון צער על שישנו בלילה ולא היו נעורים להכנסת קבלת התורה. לכן אנו נעורים בליל שבועות לתקן את זה. אך ויהי שני אינו לשון צער כמו שכתוב במסכת מגילה שרק איפה שכתוב ויהי בימי הוא לשון צער וכמו כאן שכתוב ויהי ביום. אבל ויהי סתם, לפעמים לשון צער ולפעמים לשון שמחה. וכן כתב הכלי יקר בפרשת בראשית שכל דבר שהוא תלוי בימים ובזמן הוא צער. כי הזמן הוא מארה שמכלה הכל.
 "כבוד את אביך" (כי י"ב)
 כשמלאו לרבי ברוך טולדאנו זצ"ל עשר שנים, חלה במחלה אנושה והיה גונח בקול גדול מרוב כאבים. הגניחות הקלו מעט את סבלו. לפתע הבחין באביו רבי יעקב ע"ה שנכנס אל חדרו, ומיד חדל לצעוק ולא הוציא הגה מפיו זמן רב. הילד התפתל במיטתו ביסורים אך החריש. כשיצא שוב אביו התחיל שוב לגנוח ולצעוק. כשנשאל לפרש התנהגותו ענה: נזהרתי שלא לצער את אבא.
 "לא תעשה לך פסל" (כז)
 בזהר הקדוש כתוב שהכועס עצמו הוא בעצמו עבודה זרה. והנה לנו רמז מהפסוק. כותב הספר 'קרן לדוד' (הרב אליעזר דוד גרינוולד זצ"ל): "לא תעשה לך", לעצמך, פסל עיי הכעס. האותיות השניות של הפסוק לא תעשה לך פסל, נותנות לנו את המילה כעס.
 "וייצא משה את העם לקראת האלוקים..." תפקידו של מנהיג ישראל, אמר בעל החידושי הרי"ם זצ"ל הוא להוציא את ישראל מן הטומאה ולהביאם לתוך הקדושה. זהו שאמר הכתוב, אצל "איש על העדה" "אֲשֶׁר יוֹצִיאֵם נֶאֱשָׁר בְּיָאֵם" והוא אשר עשה משה רבנו, "וייצא משה את העם" הוא הוציאם ממחנה החולין הפשוט והרימם "לקראת האלוקים". (אדמו"ר רא"מ מגור זצ"ל)

פיעת הגיבם והפתגמים
 עד שִׁבּוּא אֱלֹהֵינוּ = מוטב לדחות ענין שִׁקְשָׁה לְהַכְרִיעַ בּוֹ לְמוֹעֵד מֵאַחֵר. הַיְהוּדִי מֵאֲמִין פִּי בְּאֶחָרִית הַיָּמִים, בַּיְמֹת הַמְּשִׁיחַ, יִתְגַּלֶּה אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא וְכָל הַשְּׂאֵלוֹת תִּפְתָּרְנָה.
 דוגמה: פֶּאֶשֶׁר לֹא הֶצְלִיחוּ חֲבָרֵי הַנְּעֻדָה לְמַצָּא פִּתְרוֹן לְשֵׂאלָה הִיא מִי שֶׁהֶצִּיעַ פִּי נִיחֹו לְנוֹשֵׂא עַד שִׁבּוּא אֱלֹהֵינוּ.
 מקור: יְהֵא מִנַּח עַד שִׁבּוּא אֱלֹהֵינוּ [בְּבֹא מְצִיעָא אִי] (ניבונוכו)

פיעת הגיבם והפתגמים
 אני חותנך יתרו - ר"ת: אחי. כפי שנמצא בכתבי האר"י, משה ויתרו אחים היו בגלגול ראשון והם: קין והבל. לכן נקרא יתרו: קיני. עכשיו בא יתרו לתקן מה שקלקל אז. קין גירש את הבל ואמר לו פרח באוויר. לכן הכניס את משה לביתו. קין הרג את הבל בגלל תאומה יתירה. לכן החזיר לו עכשיו את צפרוה. קין אמר: לית דין ולית דיין. אמר עכשיו: עתה ידעתי כי גדול ה'. ותיקן פרשת "ואתה תחזה". (שלי"ה)
 "כי יהיה להם דבר בא אלי..." (יח טז)
 אם נאמר: "לקם" הרי היה צריך להיות כתוב: 'באו אלי' ברם; 'בא אלי' נסב על ה"דבר". ה"דבר" גופו, בא אלי. כלומר; דנתי את הדין רק מנקודת מבט של הדבר בלבד, מבלי להביא בחשבון את האנשים הנוגעים בסכסוך, או כל נגיעות צדדיות אחרות.

פיעת הגיבם והפתגמים
 העלון טעון גניזה במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.

לעילוי נשמת החסיד הכשר והענו
 אבי מורי **בבאי מוסאי** בן אברהם זליכה ז"ל שנפטר בערב שבת פרשת יתרו, כ' שבט תשנ"ו.
 ביום שלישי כ' שבט עליה לבית העלמין בשעה 16:00

הסירו מכשול מדרך עמי! אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

מדוע אין לרב בישראל טעית קבלה?

הגאון רבי שמואל מסלנט ישב על כסא הרבנות בירושלים קרוב לשבעים שנה. בצד חוכמתו ובקיאותו בתורה, התפרסם רבי שמואל ברבים בפשטות הליכותיו עם הבריות ובאורח חייו הצנועים; אך יותר מכול הרשים את המוני בני ירושלים בכוננותו התמידית להורות דין ולפסוק הלכה לכל דורש בכל עת ובכל שעה. פעם שאלו מקורביו של רבי שמואל את רבם הנערץ! מדוע אין כבוד הרב קובע שעות מיוחדות ביום לקבלת קהל ולפסיקת שאלות בהלכה, כפי שנוהגים רבנים אחרים? השיב רבי שמואל בנימה אבהית: כל יהודי, וביותר רב ומנהיג בישראל, צריך להשתדל בכל כוחו ללכת בדרכי ה' ולדבוק במידותיו. והרי דרך ה' היא לענות לפונים אליו בכל עת ובכל שעה. אומרים בברכת המזון: "שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, ובכל יום ובכל עת ובכל שעה". משמע שלפני ה' יתברך אין "שעות-קבלה" ומועדים, שבהם הוא משגיח על בראיו ומספק להם כל צרכי החיים. מנהגו של משה רבנו לשפוט את העם "מן הבוקר עד הערב" תמהני אפוא עליכם, שאתם באים להציע לי דרך חדשה וזרה של קביעת ימים נבחרים ושעות-קבלה קצובות לפונים אלי.

"בניד כשתילי זתים" - חינוך

גם בחינוך יש לכבד כל אדם וכל עצה גם אם לטעמנו לא מתאים האיש לתת לנו עצות בחינוך.
מידות וחינוך בפרשה:
 - **ביקורת ובחירה** - עם ישראל בקבלת התורה.
 - **הכרת טובה** - משה בהתייחסו ליתרו חותנו.
 - **כיבוד מבוגרים** - אהרון וזקני ישראל סועדים עם יתרו.
 - **ענווה** - משה בהתייחסו להצעת יתרו בענייני השופטים.
 - **עין טובה** - יתרו בהתייחסו לאשר קרה לישראל במצרים וביציאה.
 - **אהבת לימוד התורה** - עם ישראל הניצב על משה ללמוד תורה.
 - **סדר** - דרך סידור בתי הדין לנוחות עם ישראל.
 - **נכונות לעמל** - משה במסירותו להנהגת ישראל.
 - **סבלנות** - משה בשמיעה ובשפיתו עם ישראל.
 - **רגישות ועדינות** - מנחה את יתרו כשטוען כנגד משה שהעם עומד עליו מבוקר עד ערב.

זת עבדת דיבור

תתקיים א"י"ה במרכז הרוחני "אור ודרך" ביום **חמישי** כ"ב שבט תשע"ד. (14-23 למנינים)
 06:10 - שחרית בנץ. 08:00 - ארוחת בוקר. 08:30 - קריאת תהילים. 13:00 - מנחה. סעודת מצווה. המשך תהילים. 17:15 - ערבית. **סגולה גדולה להשתתף בתענית דיבור ותזכו לישועות רבות.**

פארע מנחת

שיעור מעניין ב"עין יעקב" והלכות **לבעלי בתים** ופנסיונים מתקיים בבית המדרש "נחל לאור" כל יום ב- 11:30 עד 12:45 ולבסוף תפילת מנחה.

מרכות ואיחולים אפטיע

לרגל הולדת **הבת** מנב"ת יה"ר שתגדל כאימותנו הקדושות שרה רבקה רחל ולאח, תזכו לחופתה שתצליח בכל דרכיה ומעשיה. וברכה והצלחה **למשה וריקי ישראלי** הי"ו ויצחק ומרים עזרי הי"ו שירונו נחת מכל יוצאי חלציהם.

ברכה והצלחה ופרנסה טובה

כ"יוסי ואי"לנה ג'אטפה הי"ו **שתרמו לסעודה הרביעית בלויין**. זכות השיעור בלויין לרפואתם והצלחתם שיתברכו בכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות הם וילדיהם בפרנסה טובה, אושר וחיים טובים. וזיווג הגון **משורש נשמתם הטהורה לכל ילדיהם** הי"ו ולהבדיל לעי"נ **שלמה יתח** בן אסתר ז"ל

שיעור התורה הגדול בתבל

ארגון "אברהם יג"ל" משדר בלויין **בכל מוצאי שבת** את שיעורו של הראשון לציון הרה"ג **יצחק יוסף שליט"א** בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה **20:30** השיעור יוקרן על **מסך ענק**. בע"ה תתקיים **סעודה רביעית**, בחסות "בית הלחם"

מקום מיוחד לעשיית

פארע מנחת

שיעור מרתק בהלכות עם הרה"ג **אופיר מלכה שליט"א** (חתנו של הרב אלבז) יתקיים ביום רביעי בכולל "אור ודרך" בשעה **19:00** **כל הציבור מוזמן**

רפואה שלימה

כ"ש"בהאי מוסאי בן זליכה הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו הראשון ויזכה לשנים רבות טובות ונעימות עם רעייתו רחל מנב"ת.

רפואה שלימה

כ"רם-שלמה-רפאל כהן זדה בן זליכה הי"ו. הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו הראשון ויזכה לשנים רבות. **לע"נ הצדיק והצנוע שלמה יתח** בן אסתר ז"ל כד' שבט פקידת שנתו שימליץ טוב בעד משפחתו

ברכה והצלחה

כ"שי"לית אלבי"לית בת אילנה ושלמה מנב"ת שתצליח בלימודיה ובכל דרכיה ומעשיה. שתזכה לשנים רבות טובות ונעימות באושר ושלווה. להורים היקרים שיזכו בחופתה וירונו נחת ושלווה מכל יוצאי חלציהם.

מרכות ואיחולים אפטיע

שחרר ומעייץ אהרן הי"ו לרגל הולדת הבת **ז'לים** מנב"ת יה"ר שתגדל כאימותנו הקדושות שרה רבקה רחל ולאח, תזכו לחופתה שתצליח בכל דרכיה ומעשיה. וברכה והצלחה **לאשר ותמר אהרן** הי"ו **ליוסי ודבורה יחיאל** הי"ו שירונו נחת מכל יוצאי חלציהם.

ברכה והצלחה

כ"זהבה בת שושנה מנב"ת על הסיוע והעזרה לזיכוי הרבים. לרפואת **שושנה** בת נעמי מנב"ת. לזיווג הגון **לטלי ושירלי** בנות זהבה. **ברכה והצלחה לסתו ועדן** בני טלי. **ברכה והצלחה לדב** בן מיכאל. ולידה קלה **ליפעת** בת דב. לכל משפחתם אושר ופרנסה טובה. שיתמלאו כל משאלות ליבם לטובה לשנים רבות וטובות.

רפואה שלימה

כ"רם-שלמה-רפאל כהן זדה בן זליכה הי"ו. הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. שיחזור לאיתנו הראשון ויזכה לשנים רבות. **לע"נ הצדיק והצנוע שלמה יתח** בן אסתר ז"ל כד' שבט פקידת שנתו שימליץ טוב בעד משפחתו

שבת שלום ומבורך

בריאות והחלמה איתנה:

שבתאי מוסאי בן זליכה ואברהם הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו מרדכי יעקובי בן ציפורה הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו מרדכי עמרני בן רבקה הי"ו בנהור (בני) חי בן אירן הי"ו יוסף חיים גאלי בן ג'מו הי"ו

רם-שלמה-רפאל כהן-זדה בן זליכה גולשן באבאי בת מרים מנב"ת רחל עמרני בת זליכה מנב"ת דבורה עמרני בת רחל מנב"ת שושנה-ביבי נאמן בת זליכה מנב"ת מרים יעיש בת שמחה מנב"ת מרים דוידית בת פרי מנב"ת

רבנו עובדיה יוסף בן גורגיה צוק"ל משה מוסאי בן זליכה ואברהם ז"ל יעקב עמרני בן רבקה וששון ז"ל חיים נאמן בן מאלק ואהרון ז"ל שמעון שבת בן רחמה ז"ל חיים ג'רפי בן אברהם ז"ל ציון נאמן בן מרים ז"ל

דניאל דיננו בן עליזה ז"ל שרה אליאס בת מרגלית ז"ל אשרף ישראלי בת חיים וחוראמאן ז"ל ג'והר קמרי בת טאוס ויצחק ז"ל מזל דיין בת עליה ז"ל גמילה ברנס בת ברקנה ושמעון ז"ל דניאל אבנר נח בן עטיה ז"ל

ובכללם לרפואת כל חולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.

בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל

מרדכי לארי ז"ל בן שלמה ושרה שיחיו

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

שאלה: מהי ברכת ”בקלאווה”, ומהי ברכת עוגה ששמים בה רק כף אחת של קמח? וכן מהי ברכת מרק, ששמים בו מעט קמח?

תשובה: למדנו, שכאשר מאכל עשוי מכמה מיני מאכל שברכותיהם שונות, יש לברך עליו כפי ברכת המאכל העיקרי שבתוכו. ולפיכך כתבנו שכאשר אוכל אדם עליו גפן הממולאים אורז, עליו לברך עליהם ברכת ”בורא מיני מזונות”, מפני שהאורז הוא עיקר המאכל ולא העלים העוטפים אותו. כל זה דוקא במאכל שמעורבים בו סתם שני מינים. אבל כאשר מעורב במאכל ”מין דגן”, כגון קמח או פירורי לחם, אז לעולם ברכת אותו המאכל היא כברכת מין הדגן, משום שישנה חשיבות רבה לחמשת מיני דגן, המשביעים את הלב, עד שראוי לעשות מהם לחם, ולעולם הם נחשבים לעיקר המאכל.

ברכת ה”בקלאווה”

לאור האמור נלמד, כי עלי בצק דקים הממולאים באגוזים (בקלאווה) אף על פי שהאגוזים הם עיקר המאכל, מכל מקום מאחר ועלי הבצק עשויים מין דגן, יש לברך עליהם ברכת מזונות, ולא ברכת בורא פרי העץ.

עוגה שיש בה מעט מאד קמח

מה שלמדנו עד עתה, שמין דגן נחשב תמיד לעיקר המאכל, הוא תלוי בתנאי אחד, שמין הדגן נותן טעם טוב במאכל, אבל אם מין הדגן לא בא אלא כדי ”להעמיד” ולייצב את המאכל, או לדבק בין חלקי המאכל, אז אין הוא נחשב לעיקר, ויש לברך על המאכל את הברכה הראויה לו.

ודין זה נתבאר בגמרא במסכת ברכות (לז:), שכל שעירב את הקמח במאכל רק על מנת לדבקו, אינו מברך עליו בורא מיני מזונות. וכן פסק מרן השלחן ערוך (סימן רח).

אנו למדים לענין עוגות העשויות ביצים ושמן וסוכר וכיוצא בזה, ומערבים בעיסת העוגה מעט מאד קמח (למשל כף אחת לכל העוגה), שלא על מנת לתת טעם, אלא בכדי שהעוגה ”תתפס” ותעמוד היטב. הרי שברכת העוגה היא ”שהכל נהיה בדברו”, מפני שהסוכר והביצים הם עיקר בתוכה, והקמח לא בא אלא לדבק בלבד, ועל כן הוא אינו יכול להחשב עיקר המאכל.

וכן הדין לגבי ”נשיקות” של סוכר, שאף על פי שלעתים מערבים בהן מעט קמח, מכל מקום ברכתן ”שהכל נהיה בדברו”. וכן פסק רבינו הרמב”ם בפרק ג מהלכות ברכות, שכל שנתנו את מין הדגן בתערובת על מנת לדבק את המאכל, אין לברך עליו בורא מיני מזונות. והוסיף עוד, שהוא הדין אם נתן את מין הדגן בתערובת על מנת לתת בה ריח או צבע, שכל שאין מין הדגן בא על מנת לתת טעם, אין הוא נחשב לעיקר המאכל, ואין לברך עליו בורא מיני מזונות.

מרק או רוטב עם קמח

ומדברי הרמב”ם שהבאנו נוכל ללמוד עוד, שגם כאשר מוסיפים קמח לתבשיל על מנת לשפר את המרקם שלו, כגון כשמוסיפים קמח למרק בשר על מנת להסמיך אותו, הרי שברכת המרק נשארה ”שהכל נהיה בדברו”, מאחר והקמח לא בא להוסיף טעם, אלא לשנות את ”מירקם” המרק. וכן העושים ”רביכה” של קמח לערבה ברוטב כדי להשביחו, בודאי שהקמח לא יוכל להחשב לעיקר המאכל, וברכתו נותרה ”שהכל נהיה בדברו”. וכן קציצות של בשר, שמערבים בהן מעט פירורי לחם בכדי לשפר את מרקם הקציצות, הדין הוא שברכתן ”שהכל נהיה בדברו”, שהרי הפירורים אינם באים בשביל טעם, אלא בשביל מרקם הקציצות בלבד.

”מכל מלמד” השכלתי...”

כח הדיבור – פרשת יתרו

”וישמע יתרו כהן מדין... חותן משה”

מדוע מדגישה התורה תחילה ”כהן מדין” ולאחר מכן ”חותן משה”? אלא לומר לנו שגם אדם שהיה בעבודה זרה הגדולה ביותר, יכול להתגייר ולחזור בתשובה, ואפילו רק משמועה. ידוע שאחד מעשרים וארבעה דברים שמעכבים תשובה זה לתת עצה לא נכונה לחברו, וכששומעים דבר שבקדושה, אפשר להגיע מקיצוניות לקיצוניות אחרת. דהיינו מכהן מדין ולאחר מכן חותן משה.

כן אצל יוסף ראינו שהריצוהו מהבור ומיד נהיה למושל בכל ארץ מצרים על ידי שהפעיל את ”כח הדיבור” שלו בצורה נכונה. כך נלמד לדבר רק דברים שבקדושה.

”ויספר משה לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים... ויחד יתרו” – אומר רש”י וישמח וכן נעשה בשרו חידודין חידודין, מיצר על איבוד מצרים. נלמד מכך שאסור להזכיר עוונות ראשונים וכל שכן לבעלי תשובה ואסור לומר להם שעשו בעבר כך וכך וזוה עובר על איסור לשון הרע ורכילות וקשה ביותר גם הלבנת פנים...

”כי בדבר אשר זדו עליהם...” אומר רש”י במים רצו לאבדם והם אבדו במים. ”אשר זדו” דרשו חכמינו לשון ”ויוזד” כמו אצל יעקב עם נזיד העדשים, ולכן בקדרה אשל בישלו, הם התבשלו. לעניות דעתי ”ויוזד” זה מלשון מזיד וכן זית וביצה להראות לנו שכאשר אדם מזיד זה יכול לחזור אליו כגלגל. היום פגעת או הלבנת כדאי שתעשה תשובה ותתקן את ”כח הדיבור” שלך.

”ואתה תחזה... אנשי חיל... בא יתרו כביכול מחוץ לעם ישראל ואומר למשה רבנו ע”ה את חלוקת התפקידים, ואם כל אדם ידע את תפקידו בעולם ויתקן את ד' אמותיו אז נזכה לשלימות ואחדות. (עבדכם הנאמן ש.א.)

רפואה אלטרנטיבית

פרחי צבר

הרתחת הגבעולים או מיץ טרי משמשים להורדת לחץ דם ורמת סוכר גבוהה בדם, וכן להפחתת רמת כולסטרול בדם. מיץ טרי ניתן ליולדת 7-10 ימים לפני הלידה, כדי להקל על הלידה. לחולי ארטריטיס ממליצים לאכול גבעולים קלופים ומאודים כסלט, להקלה על הכאבים. בשימוש חיצוני משתמשים בגבעולים קלופים כתחבושת מסביב לראש להקלה על כאבי ראש. משרה של גבעולים במים משמשת לטיפול לראש למניעת התקרחות. מיץ וחליטות מהגבעולים מומלצים לטיפול בדלקות עיניים ובפגעי עור שונים. הפרחים משמשים לטיפול בבלוטת ערמונית מוגדלת. הפירות משמשים כפרי מאכל חביב.

" ואבותינו סיפרו לנו "

תשובה פי מליין

הלחץ הבלתי נלאה, ההספקים, השיעורים הקדחתניים, השאלות של התלמידים מקשים על הריכוז, על המבט הנכון על כל תלמיד, על החדירה הרנטגנית לחינוכי ליבו, לרחשי מצוקותיו ועצבונו. אדם איננו מלאך, וגם למלאך יש את המגבלות שלו. אבל אם הקב"ה הטיל עומס על יהודי, הוא לוקח בחשבון שכתפיו רחבות מספיק כדי לשאת בעול ולעמוד במשימה, גם אם היא דורשת רגישות פורצת גבולות ויכולת אבחנה למעלה מעולם האצילות.

אברהם בן נתן הגיע לשיבה הקטנה המפורסמת "פעמי דרום" מתלמוד תורה קטן ובלתי מוכר מעיירה צפונית. הוא היה התלמיד היחיד בת"ת שלו שהתקבל לשיבה המוצלחת, והיתה לו מוטיבציה עצומה להצליח ולהוכיח גם לעצמו, שעדין לגדולות. אבריימליה בן נתן, היה בנו של פועל בנין שומר מצוות, שבקושי ידע לקרוא, אבל אהב תורה ורבנים, ומסר בשמחה את בנו הקטן לידי של המלמד ציון מלכה, כדי שיעצבו ויעלהו במעלות.

באותן עיירות קטנות שבהם הת"ת קטן, ומספר התלמידים זעום יחסית, לא תמיד הרמה הלימודית מרקיעה שחקים. מדוע? כי לפעמים מקבלים כל תלמיד, ולא כל אחד מהתלמידים מצליח לייער קו ולתפוש את הנילמד, אז משקיעים בחלשים ונפגעים החזקים, ולעיתים ההיפך.

אבריימליה היה דווקא תלמיד מוצלח, אבל רק יחסית. ולכן עם הגיעו לשיבה הקטנה כשהוא חדור מוטיבציה, הוא התיישב בספסל הראשון מול ראש השיבה, תקע בו שתי עיניים סקרניות והתחיל שותה בצמא את דיברותיו.

השיעורים של הרב שרגא גולומב ראש השיבה, הן ברמה עיונית גבוהה ביותר. אברהם לא היה מונח בעובדה שהוא יושב בשיבה שהיא ספינת הדגל של עולם התורה. עברו עליו ימים של גיהנום, הרב דיבר והוא לא הבין מילה. החברים החדשים שלו דווקא גילו ענין, שאלו שאלות, התפלמסו ורשמו דפים על גבי דפים של חידושים. הוא הביט בהם בקינאה מוסתרת, ושאל את עצמו מדוע לפתע פיתאום הוא כל כך חלש, לא מבין, לא מצליח להתרומם.

הערפל נמשך יום, יומיים, שלושה, שבוע, אבריימליה איבד שליטה והתרחק לחלוטין מהקשר לגמרא ולסוגיות הנוקפות והמעמיקות. הלימוד היה בעבורו משימה בלתי אפשרית, קשה מנשוא. בלילה הוא הרטיב את הקר בתחנונים לבורא עולם שיאיר את עיניו, שיחדד את שכלו.

הוא בהה בשיעורים, ואז גמלה בליבו החלטה "אם אינני מוצלח ללמוד, לכתוב ולחדש, לפחות אשקיע את עצמי בתפילה. אתפלל בכונה כמונה מעות, בטהרת הלב. אתחבר לקב"ה דרך התפילה כי הלימוד זר לי".

אבריימליה השקיע עצמו רק בתפילה. תפילת שמונה עשרה שלו יכולה היתה להימשך עשרים דקות ויותר. הוא אכל פחות והתפלל יותר. הוא היה מרוכז ובעור כמו לפיד אש. עיניו עצומות ושפתיו ממלמלות וליבו דבוק בעליונים. המשגיח וראש השיבה לא הבחינו, לא ידעו מה מתרחש בליבו של הנער, גם לא החברים. הוא פשוט היה כמו אוויר.

כך עברו להם כמעט שלושה חודשים מייסרים, הנער לא למד אם כי נכח בשיעורים. חבריו לחדר קלטו אומנם שהוא איננו מונח בלימוד, עקב שתיקותיו הארוכות ומופנמותו, אך לא שיערו בנפשם מה עוצמת הסערה בנפשו.

יום אחד הבחין יוסליה גאנץ משיעור ג' באבריימליה הניצב סמוך לקבוצת תלמידים המלבנת סוגיה בלטה, סמוך לכניסה לאוצר הספרים. גאנץ, בחור רגיש, הבחין שפניו של אבריימליה בן נתן כשולי קדירה. עננה אפורה כיסתה פניו, ועצב עמוק ניבט מעיניו השחורות.

יוסליה מעולם לא שוחח עם אבריימליה, חוץ מאשר כמה מילות נימוסין של "שלום שלום או בוקר טוב".

לפתע פנה אבריימליה כדי לצאת מן החצר, רגלו הימנית פגעה בשולחן סמוך עליו ניצב הר של ספרים, הללו צנחו על הרצפה בקול רעש גדול. "מה שוות כל התפילות שלך אם אתה מבזה ספרי קודש?"

גיחך לעברו אחד התלמידים. היה זה כמו סכין שוחטים שחתך את ליבו השסוע ממילא.

פניו של אבריימליה השחירו, הוא הזדרז להרים את הספרים, לנשקם, ונמלט דומע מן המקום. הוא נשכב על המיטה מיוסר ודחוי "באמת" הרהר בלבו, "מה שוות התפילות שלי?!!... אני באמת בן אדם לא יוצלח, לא יודע ללמוד, מפיל ספרים, מתפלל כנראה רק כלפי חוץ".

הרהורי פרישה מן השיבה החלו מנקרים במוחו, ועיניו זולגות. "מקומי כנראה מעבר לעולם התורה... אני לא יוצלח..."

"אבריימליה היקר" חייד יוסליה גאנץ גבה הקומה שניצב בפתח החדר "אני רואה, שאתה עצוב. עובר עליך משהו. אתה לא חייב להשיב לי, אבל אני מרגיש שאתה קצת מנותק. אשמח לעזור לך... אתה בכל זאת אח שלי, כל ישראל אחים, וגם אם לא דיברנו עד היום הגיע הזמן שנכיר..."

המילים הללו היו כמו מים צוננים לנפש עייפה אלומת אור מלטפת בחושך סמיך. "אתה אח שלי"... הנער שתק ארוכות, ואז השיב "נדבר מאוחר יותר..." גאנץ יצא ואמר "ממתין לשיחה איתך".

במשך שעותיים ארוכות ישב אבריימליה וכתב על חמישה דפי פוליו על הימים המסוייטים שלו בשיבה, שהתחילו משיעורי הערפל, מהתעלמותו של המשגיח ומחוסר יחסו של ראש השיבה.

"יוסליה, אני מרגיש כמו עלה נידף ברוח. לא מכירים אותי, לא שאלו אותי מה עובר עלי. שלושה חודשים של אובדן דרך, של חיפוש עצמי, של שתיקה. אני מבין שהמשגיח והראש ישיבה עסוקים עם עוד מאה תלמידים ואין להם זמן לטרוח כמוני... אבל שאלת, ואני מסביר לך, כי אתה הראשון שמתייחס אלי... במו עיניך ראית הבוקר כיצד הפלתי ספרים לארץ, וכינו אותי "מבזה ספרי קודש, מה שוות התפילות שלך..."

ואני משביע אותך יוסליה שהמכתב הזה הוא לא לעיון, הוא לעיניך בלבד, אל תעביר אותו למשגיח או לראש השיבה, אני לא צריך שירחמו עלי, אני בסופו של דבר אסתדר, כנראה שאעזוב את השיבה למקום אחר שמתאים לי, למקום שבו נותנים יחס, הארת פנים, כבוד".

מכתב נוקב מתמציות העצב של הלב הבודד. מלב של נער צעיר, שהפכו אותו בעל כורחו, לאוויר, ליהודי לא נחוץ.

יוסליה גאנץ צילם את המכתב והעבירו לעיונו של המשגיח, למרות בקשתו המפורשת של אבריימליה "לעיונך בלבד". היה זה הימור נכון. כבר למחרת האיר המשגיח את פניו לאברהם בן נתן, שאל אותו שאלה מנומסת, בצהרים הוא ביקש ממנו שידאג להביא את הגמרות החדשות לבית המדרש, ובערב ראש השיבה כבר שוחח עמו, אגב אורחא, בלימוד.

מכאן ואילך החלה הצמיחה, הפריחה, השמחה. תוך שבועיים נכנס אבריימליה לסוגיות הנלמדות, פניו הוארו, והבצע חזר ללחייו. הוא כמו נולד מחדש.

עשרים וחמש שנה חלפו מאז. אבריימליה בעצמו הוא כבר ראש ישיבה מצליח. הרב יוסליה גאנץ - ממנהלי אירגון של מרביצי תורה - עקב אחר עלייתו של הנער היקר, ועד היום לא סיפר לו כי חמשת דפי הפוליו הועברו לעיונו של המשגיח. את הצילום של מכתבו העצוב של אבריימליה בן נתן מחזיק הרב גאנץ קרוב ללב, ומפעם לפעם הוא מעיין בו. הוא עושה בו שימוש נכון בהשתלמויות עם רבנים ואנשי חינוך.

"פיקחו עין, אם תגלו עיניים עצובות, חייכו אליהן. יתכן שבכמה מילים קטנות תרווחו ראש ישיבה".

(קובי לוי "העיתונאי")